

Színházreflexek

Mészáros Árpáddal Brenner János beszélget

Mészáros Árpád 1982-ben született Zentán. Óbecsén járt általános iskolába, majd Magyarországon mint elektroműszerész végzett a villamosági szakon. Újvidéken aztán a Magyar Tanszékre iratkozott, de belátta, a Színművészeti Akadémián Hernyák György osztályában könnyebben képes feltalálni magát. Több darabban szerepelt az akadémia és a Tanya-színház keretein belül, de megfordult az Újvidéki Színházban, valamint fellépett a szabadkai Népszínház magyar és szerb társulatának előadásai-ban is. 2006 óta a legtöbb szerepe a Kosztolányi Dezső Színházban volt. Eddig több mint harminc előadásban láthattuk.

2008-ban a POSZT-on kollégáival együtt (Béres Mártával, Erdély Andreával és Mikes Imre Elekkel) a szakmai zsűri különdíjban részesítette az *Urbi et orbi* előadásban nyújtott művészi teljesítményéért. 2010-ben a Vajdasági Hivatásos Színházak LX. Fesztiválján – az említett színészekkel együtt – szintén különdíjjal jutalmazták a *The Beach* című darabban elért alakításáért. 2011-ben az LVI. Sterija Játékokon *A kisinyovi rózsában* nyújtott színészi produkciójáért Sterija-díjat kapott, de még ebben az évben a Magyar Színházak XXIII. Kisvárdai Fesztiválján is e darabban nyújtott alakításáért részesült elismerésben. Idén pedig Pataki-gyűrű Díjra jelölték a *Pass-port Szabadka* című darab szerepköreinek megformálásáért.

Árpádot a szerepeiről, rendezőivel való viszonyairól, misszióiról, meg-látásairól faggattam. Kiderült, ösztönösen, szinte már „reflexszerűen” él a színháznak és terveinek. Tenni akarása, akaratereje, szerepeivel való mun-kája hihetetlenül masszív és őszinte hozzáállást sugallt.

Hogyan jut el egy film- és színházkedvelő, komoly színészi ambíciókat kiéptí-tő ifjú ezekig az elismerésekig? Mit, milyen tulajdonságokat, viselkedésmódokat, hozzáállásfajtaikat építettél magadba, vagy épp mit kellett kiírnod magadból ez alatt az idő alatt?

Molnár Edvárd fotója

– Kezdeném talán rögtön az egyetemi éveknél. Az újvidéki Magyar Tanszéken két évet töltöttem, és meglehetősen passzívnak éltem meg az ott folytatott tanulmányokat, szóval bevallom őszintén, töredelmes bűnbánattal, hogy az órák alatt mindig hátul ültem, és olvasottsági hiányosságaimat pótoltam, tehát világ-, magyar vagy épp kortárs irodalmi szövegeket olvastam. Mégsem e miatt a távolságtartás miatt döntöttem a színészi pálya mellett. Amikor lekerültem Újvidékre – noha korábban már láttam magyarországi darabokat –, érezhető testközelbe kerültem a színházzal, hisz a nézők között vagy éppen a Művészklubban színészekkel találkoztam. És nem is tudom, egyszerűen elkezdtem kokettálni ezzel az életformával. A döntő motivációt épp ez jelentette: láttam, milyen is közöttük, láttam, hogy ez egyrészt egy szakma, másrészt egy teljes életforma. El is gondolkodtam rajta, hogy ha van rá mód, akkor ebbe én is beszállnék. Éppen akkor indult egy előadás a Diákszínpadon, és szóltak, beleférek a keretbe. Sokat jelentett még az is, hogy találkoztam későbbi osztálytársaimmal, Erdély Andreával, Mikes Imre Elekkel, Béres Mártával. Összebarátkoztunk, és egy életre szóló kapcsolatot alakítottunk ki. Az ő hármójuk rám való hatása is valahogy segített abban, hogy otthagyjam a tanszéket, és átkerüljek az akadémiára.

Akkor már úgy mentem az akadémiára, hogy volt bennem egy kimondottan katonás teljesíteni vágyó szándék. Ez azonban nem volt ott feltétlenül okés, sokkal plasztikusabbnak kellett volna lenni. De már az első évben – úgy-ahogy – sikerült leszámolnom ezzel az akarattal. Persze

előzőleg figyelmeztettek is arra, hogy nagyon merev vagyok. Dúlt bennem az akarni vágyás: ha én valamit akarok, akkor annak mindenáron sikerülnie is kell! Rá kellett azonban jönnöm, hogy ez nem pontosan így van, ráadásul azt sugallták számomra, hogy ebbe az egészbe még véletlenül sem kell belehalni. Már az akadémiai évek elején feltették nekünk a kérdést, hogy például mennyire tartjuk magunkat fanatikusoknak? Vagy hogy mi mindent tennék meg annak érdekében, hogy színészekké, hogy színházban dolgozó emberekké váljunk? Én akkor gyakorlatilag úgy fogalmaztam, hogy akár a csonkítást is hajlandó lennék vállalni, hogy célotat elérjem. Szerencsére ez a meggyőződés aztán tompult, sikerült lefaragni, de mindenképpen azt mondanám, hogy a legfontosabb talán az egészben, hogy hogyan állunk hozzá egy munkához. Ha csak félvállról vesszük, akkor az bizonyára látszani fog a végeredményen is. Mindenkinek magának kell megtalálnia a módot, hogy hogyan fog egy szerepet kiépíteni, hogyan fog egy figurát életre kelteni. Számomra mindig az volt a lényeges, hogy elmélyüljek abban a habitusban, amit egy-egy figura képvisel. Nyilván – mindig itt van ez a példa – ha gyilkost kell alakítanom, akkor nem fogok senkit se megölni. Persze azért nagyon szeretek játszani a határok feszegetésével. Amikor például egy meleget kellett játszanom, többször mentem el melegbárba, és figyeltem, hogy ez az egész hogyan működik, figyeltem az emberek viselkedését. Ennek persze megvolt a maga hátulütője is: elkezdtek zaklatni – ami egyfajta pokol –, de én azt mondom, hogy még ennyi is nyugodtan feláldozható egy szerep megformálásáért.

Milyen érzésekkel töltönek el az azóta elnyert díjak, elismerések?

– Az akadémián ilyenfajta tanácsot kaptunk: „Gyerekek, vigyázzanak a díjaikkal!” Ezt akkor igyekeztem megszívelni, hogy nem kell majd a díjaknak nagy feneket keríteni. Ez olyan dolog, hogy „kaptál, rendben”, mindenki örül annak, ha jelölik, ha díjat kap, valamilyen elismerésben részesül. Ez legtöbbször pozitív visszajelzés, hogy „csak így tovább”, de ennek csak inspirálóan kell hatnia, ami remélhetőleg semmilyen téren nem fog megváltoztatni sem téged, sem a munkához való hozzáállásodat.

Következőtösen ragaszkodsz ehhez a szemléletedhez, hogy „ne változtassanak meg”, vagy azért néha elégedettséggel töltönek el?

– Maximum csak annyiban, hogy igen, még nagyobb energiával, még nagyobb kedvvel csináljak egy munkafolyamatot.

Az elmúlt néhány évben többek között Indiában és Brazíliában is megfordultatok a Kosztolányi Dezső Színházzal. Milyen élményeket szerezteél? Ezeket esetleg be tudod építeni a játékodba, szerepeidbe?

– Lényeges, hogy az motiváljon bennünket, hogy nyitott szemmel járjunk. Például elmentem Indiába, és vadállatként lestem, hogy mi történik

körülöttem, ki mit csinál. Mindent – úgymond – lejegyzetek magamnak, és mondogatom is: ezeket és ezeket nem szabad elfelejtenem. Hogy – teszem azt – ilyen-olyan szituációkban ki hogyan viselkedik. Majd felteszem a kérdést, vajon milyen mentalitásból fakadóan viselkedik az ember akképp, ahogy. Ezeket a tapasztalatokat aztán úgy használom fel, hogy belülről segítenek engem, azaz az esetek többségében nem látható módon. Belső lényemben járulnak hozzá bizonyos kérdések megválaszolásához, tehát közvetlenül a színpadon nem jutnak kifejezésre, hacsak nem olyan figurát játszó, akivel itt vagy ott találkoztam volna.

Közeledve az itteni élettérhez, mit tapasztalsz vagy tapasztaltál, mit láatsz?

– Nagyon-nagyon fontos, hogy kimozduljunk ebből a közegből. Sőt azt kell mondanom, hogy a fő problémája ennek a mi közegünknek – nem tudok rá jobb szót találni – a gettósodás. Valahogy talán nyitottabbnak kell lenni. Így van ez a színházi élet terén is. Sokan egyfajta skatulyánézetet vallanak, hogy „na, ez és ez a színház”. Tehát egy olyan hozzáállás uralkodik, hogy ha valakit nem tapsolnak meg, az már nem színház, vagy a táncszínház meg már egyáltalán nem az. Ez nyilván egy banális példa, de talán egészen a harmadévig mi is ebben a látásmódban éltünk, bár nem is volt lehetőségünk kimozdulni, valami mást látni. A harmadév végén, a harmadév után kerültem a Kosztolányi Színházhoz, és akkor kezdtem el tapasztalni, hogy azért van itt más is. Odáig persze láttunk egy-két előadást az Infanton, de azokra valamilyen szinten még csak legyintettünk, hogy á, csak itt jönnek ezek és „furcsálkodnak” – igen, ezt a szót használtuk –, hogy „mutogatják magukat” stb. De aztán beláttuk, hogy „ez” is, „az” is meg „amaz” is színház.

A KDSZ-darabokban többnyire nincs meghatározott, „alapértelmeben vett” szerep. Zömében talán inkább szerepkörökről, „többszerepűségről” van szó. Így van ez például az igencsak embert, színészt próbáló A kisinyovi rózsza című darabban, de talán hasonló a helyzet Az eredeti Hamlet „egyedüli” Hamlet-szerepével is. Utóbbiban – véleményem szerint – a „vizes” nagymonológod fantasztikus teljesítmény volt, de e darabban Hamlet még így se válik központi figurává, hisz a drámai cselekmény inkább a „bűnügyi tragikomédiára” fókuszál. Rövidre fogva tehát: egy olyan színházban, ahol jóformán Béres Márta is „Béres Mártá”-t játszik, hogy tudsz eligazodni. Nem nehéz olykor ez a „szerepnélküliség”?

– Nem. Egyáltalán nem. Sőt annyi alázat azért szorult belénk, hogy ez ne legyen zavaró számunkra. A szerepnélküliséggel egyáltalán nincs gond. Ha végre kell hajtanom valamit a színpadon, akkor végrehajtok. Ha tárgynak kell lennem a színpadon, akkor tárgy leszek. Hajrá! Jöhet!

Amikor azonban megtudtam, hogy a Pataki-gyűri Díj tanácsa a *Pass-port Szabadka* kapcsán jelölt erre a színészi díjra, kicsit elbizonytalanodtam. Pont ebben a darabban legalább négy szerepet játszok, ami pár „itt-ott” megszólalást jelent. És így nem tudom, hogy van akkor: sok apró szerep „ugyanannyit” ér, mint egy nagy, végigvitt szerep? Vagy mi alapján történik a jelölés?

Van-e esetleg ennek ellenére kedvelt, hozzád közel álló szereped, szerepköröd?

– Az egyik fő szempont, amin munkálkodok egy-egy próbafolyamat során, az az, hogy meg is szeressem azt, amit csinálok. Nem elég, hogy hitelesen ábrázoljam, hanem hogy én magam szeressem. Mert ha én nem szeretem, akkor az egész folyamat egy kényszerűség. Ha ugyanis ez nem így lenne, akkor jó, végig kell csinálni, maximális koncentrációval, odafigyeléssel, teljes bevetéssel, energiával sugározva, esetleg szétordítva a torcomat, habzó szájjal, de ha ezt az egészet nem szeretted valahol, akkor az egész gyötrelém. Tehát mindegyik szerepemet igyekszem megszeretni, az esetek többségében ez sikerül is.

„Hamlettel” például hogyan jöttél ki?

– Hamletet nem egy tipikus hősként képzelem el. Az esetek többségében ott csúsznak félre a Hamlet-megvalósítások, hogy a színészek nagy álma, hogy Hamletet játsszanak. Holott nekem épp az a Hamlet-kép tetszik, hogy ő egy elkényeztetett gyerek, aki magának való, és igazából döntésképtelenség nyúzza. Nagyon okos, de képtelen bármit is tenni. Kicsit egyfajta antihős. Az Opheliával való viszonya is elgondolkodtat. Például az, hogy képes-e férfiasan föllépni a nő iránt. Szóval minden megvalósítást szeretek alaposan körbejárni.

Gondolkodtál már esetleg a One-girl show-hoz hasonló vagy attól merőben eltérő monodrámában?

– Nem. Sőt. Mindenképpen csapatmunkában gondolkodom. A monodrámát azért nem merem vállalni, mert nincs kibe kapaszkodni. Egyébként is azt vallom, hogy a színház az egy közösségi alkotóműhely, tehát esetemben fontos, hogy ne csak egy emberről legyen szó, hanem kettőről, vagy annál többről. Nem, nem érzek késztetést arra, hogy egy egész estét betöltő előadásban egyedül játsszak. Egyetlenegyszer fordult elő, hogy negyedéven dikcióvizsgán Van Gogh életét vittük színre. Ezt a monodrámát úgy oldottuk meg, hogy az egészet négy részre osztottuk – négyen voltunk fiúk az osztályban –, és mindenki eljátszott egy részt belőle. Körülbelül huszonvalahány perc jutott rám, azt úgy szerettem, azzal még tudtam azonosulni.

Sokszor hangoztatjátok, hogy a Kosztolányiban a próbafolyamatok olykor beszélgetésekből, műhelymunkákból is állnak. Ilyenkor saját meglátásaitok is felmerülnek? Esetleg be is kerülnek az adott darabba? Milyen a viszonyod a rendezőiddel?

– Az előadások többsége, amelyek a Kosztolányi Dezső Színházban kerültek színre, szerzői projektumok. Tehát van egy téma, esetleg egy-két szöveg kiindulási pontként, és abból haladunk a végeredmény felé. Mindenki az adott téma kapcsán kifejtheti a véleményét, esetleg azzal kapcsolatos élményét, sőt még jelenetet is csinálhatunk ebből. Amikor pedig az ötletek halmaza megvan, akkor következik az ötletek szortírozása.

Fogalmazhatunk akkor talán úgy, hogy „rendezőként” te is jelen vagy az alkotási folyamatban?

– Igen. De én magam soha nem rendeznék. Nem. Ezt nem, elsősorban azért, mert én fantasztikusan el tudok veszni az apró részletekben. Ha megnézek egy előadást, akkor egyáltalán nem a mondanivaló vagy a végső üzenet jön át számomra, hanem az, hogy egy színész mennyire jól fog meg valamit, mennyire hitelesen ábrázol, mennyire tudja velem megszerettetni az olyan típusú embereket, akiket színre visz, vagy mennyire tud elítélendő véleményt formálni róla, és ezt így közvetíteni. Ez az, ami engem elsősorban megfog. Aztán a második vagy harmadik megnézéskor – ha van olyan jó az előadás – már oda tudok figyelni más dolgokra is. Egy rendező ezt nem engedheti meg magának, neki egészben kell látnia mindent. Én meg túlságosan beleveszek az apró részletekbe.

Mészáros Gábor egyik veled készült interjújában így fogalmazott: „A színházművészet fejlődéstörténetében ez a mostani szakasz gyakrabban szól a rendezőről, mint a színészről...” Osztod ezt a véleményt? Hogyan jöttök ki például Urbán Andrással? Érezhető esetleg valamifajta „alávetettség”? Valóban olyan jó a veled való közös munka, mint ahogyan erre már annyiszor kitértetek?

– Ezt elsősorban színháza válogatja. Nyilván hogy a Kosztolányi Dezső Színházban, az Urbán András-darabokban általában így van, érvényes a rendezőközpontúság. Nekem is ez a tapasztalatom. Aztán ha esetleg jön egy másik rendező, az egyáltalán nem kell hogy feltételezze ezt a fajta hozzáállást.

A Kosztolányi Színház egy nagyon jó iskola, jó edzés, egyrészt türelemmel, másrészt az improvizálási készség javításával jár. Tehát ha előfordul az, hogy a bemutató napjáig nincs meg minden szöveged, nem tudod, hogy pontosan hova fogsz menni a színpadon, mik lesznek a kellékeid, az iszonyatos stressz. Ez egyfajta adrenalinbombát is ad az előadásnak, ami aztán persze elsülhet jól is, és az esetek többségében ez így is történik, de

ezt a végtelenségig nem lehet csinálni. Esetemben tehát a „szerepnélküliség” nem gond, a fizikai megerőltetés sem, a pszichikai harc viszont nehéz: például eszembe fog-e jutni a szöveg, amit az előbb kaptam a kezembe? S a többi. És ezek után esetenként még igazságtalanságokat is el kell viselni.

Urbán 2010-ben így nyilatkozott: „A művészi hitvallásom az utóbbi időben abban a kiváló társulatban gyökerezik, ami egyben a Kosztolányi társulata: Béres Márta, Erdély Andrea, Mészáros Árpád, Mikes Imre-Elek, Mészáros Gábor. Velük meg lehet valósítani azt, ami kétségtelenül egy kulturális megújódást jelent világunkban.” Erdély Andrea azóta már nem tagja a társulatnak, de hogyan jut most kifejezésre a Kosztolányi Dezső Színház szempontjából ez az ún. kulturális „megújódás”, kulturális program?

– Én hittem ebben nagyon sokáig. Az a helyzet, hogy kis létszámú társulatról van szó, itt minden felfokozva történik. Itt minden hatás hatványozottabban csapódik le rajtunk, kevesebb emberen oszlik meg. Ha tíz-egynéhány emberes társulatban gondolkodunk, akkor ott könnyebb kezelni bizonyos helyzeteket. Mindenki kevesebbet kap. Itt azonban ez máshogy működik. Egymás kiismerése is máshogy jut kifejezésre, mert folyamatosan egymással játszunk. Talán öttől hét évre tehető az az elviselhető színészi állapot – és ezt nem én mondom –, ami egyetlen színházi közeghez köthet. Ezt mondják a nagyokosok. Ezután egészséges a továbblépés, hogy másféle módon is tudjon érvényesülni egy színházi ember.

Ez fokozottan igaz a Kosztolányi Dezső Színházra is, ahol néha csupán az volt a dolgom, hogy álljak, és ordítva, mint az állat, elmondjak egy szöveget. Azon gondolkodom, nincs olyan dolog tán, amit ne csinálnék szívesen. Hozzáteszem, mindig is úgy szerettem színházat csinálni, hogy az ne csak szórakoztatóipar legyen. Tehát ha maga a színház nem foglalkozik egy-egy problematikával, nem próbálja felhívni a figyelmet az aktuális gondokra, akkor az nem több szórakoztatóiparnál, ergo halott színház.

Én a Kosztolányi Színház közegében alapvetően megtaláltam magam. Nézd meg mondjuk a *Pass-port Szabadkát*. Azt gondolom, hogy annál jobban, erősebben nem foglalkozik egyik előadás se itt, Szabadkán, de Újvidéken sem, meg lehet, hogy az egész országban sem, ilyen élesen egy adott problematikával. Rólunk szól, nekünk szól, a magyarországiak iránti viszonyunkról, az itteni szerbek iránti viszonyunkról, és persze fordítva. Azt gondolom, hogy ezek olyan dolgok, amelyekkel foglalkozni kell. A kutatási munkák során interjút készítettünk különböző emberekkel, köztük a piskolák gyerekekkel – mind szerbekkel, mind horvátokkal, mind magyarokkal –, feltettük a kérdést, hogyan viszonyulnak egymáshoz, mi a véleményük egymásról, jó viszony van-e közöttük, hogyan élnek meg ezt a multietnikus közösséget stb. Nagyon elgondolkodtató tények derültek

ki. Tehát az említett kulturális program abszolút a *Pass-port*ban teljesedik ki. De ugyanígy említhetem *A kisinyovi rózsát* is. Annyira jól megírta azt Tolnai Ottó rólunk – nekem sem jött le első olvasatra: hoppá, ez és ez erre és erre vonatkozik –, hogy azt gondoltuk, az előadás erős képei majd ráveszik a nézőt arra, hogy újra meg újra bejöjjön, és újra megnézzze, és nem történik meg majd az, hogy nagyon hamar nem lesz kinek játszani.

Többször beszéltél már arról, hogy a „fennmaradásunkért dolgozol”, meg hogy tovább kívánod éltetni ezt a nyelvet, hogy „tenned kell” a magyarságért. Mint Mészáros Árpád jelen pillanatban meg tudod valósítani ezt a kultúrmissziót? Vagy más feladatkör is szerepel terveid között?

– Konkrétan a legutóbbi munkám (Gyarmati Kata: *1697 – Volt egyszer egy zentai csata* – a szerző megj.) a zentai csatának állít emléket. Ezzel kapcsolatban azt látom, hogy szeptember 11-éről az emberek többségének, főleg a fiataloknak, az Amerikát ért terrortámadás jut eszébe, holott bennünket egy sokkal inkább érintő eseményről van szó, a zentai csatáról, ugyanis ezzel a törököket végérvényesen kezdték kiszorítani innen. Úgy gondolom, hogy ennek emléket állítani már egy olyan lépés, ami megint az itteni magyarságért történik, és ez boldogsággal tölt el. Ezért érzem, hogy van miért dolgoznom, nekem ez a motiváció.

Mint színész nem ütköztél soha olyan ellentmondásba, problémába, amely talán elbizonytalanított volna ebben a törekvésedben?

– Konkrétan, ebben az értelemben, ilyen nem fordult elő. De nagyon elszomorít, amikor például azt látom, a volt korosztályom nagymértékben külföldre vándorol. Tehát maga az elvándorlás és az asszimiláció. Ezek ellen a folyamatok ellen – úgy gondolom – olyan értelemben nincs jogom tenni, hogy arra szólítsak fel, arra hívjam fel mindenki figyelmét, hogy „emberek, figyeljete, jó itt, maradjunk itt!”. Ha egyszerően nincs megélhetési lehetőség, el kell menni. Ez számomra egy borzasztó dolog. Hogyan papoljak tehát arról, hogy nem véletlenül születtünk ide, itt vannak a gyökereink, itt kell valamit tennünk valamiért, valaminek az érdekében, vagy valaminek ellenében. Ebbe – úgy gondolom tehát – nincs jogom beleszólni.

Sokszor kerül szóba, hogy ez a vajdasági léttér mintha kivételesen zárt lenne, pláne ha a magyar lakosságból indulunk ki. A színházak vonatkozásában szerinted hogyan jut vagy hogyan juthatna kifejezésre e zártság „lazítása”?

– Hú, nem tudom. Mondjuk, az egy alapvető dolog lenne, hogy a magyar színházak igenis használjanak feliratokat. Nem hiszem, hogy a szimultán fordítás jó megoldás. Legjobb tudomásom szerint a Kosztolányiban indult meg először a darabok szerb nyelvre való feliratozása. Ez már egy fontos

lépés volt afelé, hogy nemcsak a magyarságot akarjuk megszólítani, nemcsak ránk vonatkozó dolgokról beszélünk, hanem bárkit nagyon szívesen látunk, hogy tudjon a problémákról. Nagyon szép gesztusnak tartanám, hogyha ez fordítva is érvényes lenne, ha már egy ilyen multietnikus jellegű, arculatú városban vagyunk. Döbbenettel fogadom azt, hogy nagyon sok fiatal nem tud szerbül, és ezért egy szerb darabot már nem néz meg. Én Óbecséről származom, ahol kiskoromban – például amikor vízilabdázni jártam – elég sokat voltunk szerbekkel együtt, és megtanultam szerbül. Szóval ez egy alapvető dolog. Nem tudom felfogni azt a csőlátást, hogy mi az, ami meggátolja a fiatalat abban, hogy megtanuljon szerbül. Inkább elmegy innen, könnyebb neki nem megtanulni még egy nyelvet. Hát, halló, emberek, még egy nyelvet tudni az annyi, mint még egy embert érn!

Visszatérve a Kosztolányi Színházhoz, nagyon sok olyan emberrel beszéltem, aki olyan színházba szeret járni, ahol a színház elsősorban és másodsorban is szórakoztatja, harmadrészt pedig kap valamilyen üzenetet, amin majd agyal otthon. De ha azzal találkozik a deszkákon, mint amivel a privát életben: a szegénységgel, a nyomorral, a szenvedéssel, akkor inkább be se megy. Látok az embereken, az emberek többségén egyfajta fásultságot, mondjuk akár itt, Szabadkán, de lehet, hogy Újvidéken is, hogy ezeket a darabokat nem szívesen látogatják. Ezek ellen persze „védekezhetnek” úgy a színházak, hogy „föültesztik” az embereket a nézőtérre, telt házat létrehozva. Ezek azonban csak látszatmegoldások.

Benneteket egyébként zavar az, vagy rád negatívan hat, ha nem telik meg a nézőtér?

– Nem. Mint ahogy már mondtam, az az alázattal függ össze, hogy neked most mennyire derogál az, hogy te csak tárgyként hajtasz végre valamit a színpadon, vagy nincsenek szerepeid, vagy rendezőközpontú a színház, vagy hányan néznek stb. Ez számomra mind-mind lényegtelen. Persze jobban örülök, ha többen vannak, de az egész nem zavar. Volt már olyan, hogy *Az eredeti Hamletet* – nyolcan játsszuk – nyolcan nézték. Vagy az *Urbi et orbi* játszottuk Pesten, és öten néztek bennünket és egy kutya. Ezzel úgy vagyunk, hogy mi megcsináljuk, amit kell, és lehet, hogy ezek a nézők ezért kifejezetten hálásak lesznek, esetleg már csak azért is, hogy csak miattuk, csak nekik játszottunk.

Mi a tapasztalatod, a vajdasági vagy legalábbis a szabadkai közönség hogyan fogadja a darabjaitokat? Vannak közvetlen visszacsatolások? Egyáltalán van-e véleményed az itteni kritikáirásról?

– Számomra is, de nyilván másoknak is fontosak a visszajelzések arról, amit láttak. Mi a látottakról való véleményük, fognak-e a látottak hatására esetleg valamit tenni? A kritikákat általában elolvasom, de nem szeretem,

ha gonoszak az emberek, ha a kritikákban valakit csak úgy kitrancsíroznak. Azt sem szeretem, ha valaki úgy olvas kritikát, hogy nem látta a hozzá fűződő előadást, és például ez alapján dönti el, hogy akkor meg sem nézi a darabot. Tudom, hogy a kritikát minél objektívebben kell megírni, de teljesen objektív írás nem létezhet. Nagyon szeretek viszont előadások után leülni és elbeszélgetni az emberekkel, a nézőkkel. Teljesen szabadon. Senkinek sem kell attól félnie, hogy nem fog elég okosan fogalmazni vagy elég ügyeset mondani. Ha téged egy színpadi kép arra motivált, hogy hazamenj és egy alaposat kajálj, akkor mondd ezt! Szóval, az ilyen jellegű beszélgetésekre mindig teljesen nyitott vagyok. Minden körülmény között.

Mit gondolsz, miben jelölhető ki a vajdasági magyar színjátszásnak és általában az itteni színházaknak a feladatköre? Mit változtatnál meg az itteni helyzeten, ha lehetőség adódna rá? Érzel, tapasztalsz gyenge pontokat?

– Mindenekelőtt azt gondolom, hogy az itteni magyar színházainknak megtartóerőt kellene képviselniük. Az a baj, hogy nincs arra vonatkozólag pontos receptem, hogy hogyan, miként. Nehéz azonban a kérdéskör, mert nem biztos, hogy csak a színházakkal van a gond. Általában az emberek fásultságát tapasztalom. Ennek legkézenfekvőbb oka pedig az anyagi körülményekben kereshető. Ennek ellenébe szeretnék dolgozni a színház révén, de még nem tudom, pontosan mit is tehetnék. Keresem a módot erre. Hangoztatom is azt *A kisinyovi rózsából* származó idézetet, hogy „én vagyok a lüke fiú messzi-messzi misszióval”, és tényleg, néha úgy is érzem magam, mint egy rögeszmés őrült, aki ismeri is a problémákat, és akar is tenni ellenük.

Akkor ehhez is és a hivatásodhoz is sok erőt, kitartást kívánok! Köszönöm a beszélgetést.

Mészáros Árpád – meglepetésemre – már nem tagja a Kosztolányi Dezső Színháznak.